

Relationship between Childhood Maltreatment and Internet Addiction in University Students: Mediating Role of Attachment Styles and Coping Strategies

Zemestani, *M., Hosseini, A.A.

ارتباط بین بدرفتاری‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان: نقش میانجی‌گر سبک‌های دلبستگی و راهبردهای مقابله‌ای

مهدی زمستانی^۱، علی اصغر حسینی^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۰۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۱۰

چکیده

مقدمه: هدف پژوهش حاضر بررسی ارتباط بین بدرفتاری‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان با تعیین نقش واسطه‌ای سبک‌های دلبستگی و راهبردهای مقابله‌ای بود.

روش: روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان شهر مشهد بود که از بین آن‌ها نمونه‌ای ۴۹۷ نفری به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. ابزارهای پژوهش شامل تست اعتیاد به اینترنت (IAT)، پرسشنامه آسیب‌های دوران کودکی-نسخه کوتاه (CTQ-SF)، مقیاس تجدیدنظر شده سبک‌های دلبستگی بزرگسالان (RASS)، پرسشنامه راهبردهای مقابله (CISS) بود. داده‌ها با روش همبستگی پیرسون و مدل‌یابی معادلات ساختاری تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که بین سوءرفتار دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد. نتایج بوت استراب حاکی از آن بود که از بین سبک‌های دلبستگی، سبک دلبستگی اجتنابی و از بین راهبردهای مقابله‌ای، راهبرد اجتنابی و مسئله‌مدار می‌تواند نقش میانجی مثبت و معنی‌داری را در ارتباط بین بدرفتاری‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت ایفا نماید.

نتیجه‌گیری: با توجه به اهمیت دوره حساس کودکی و تأثیرات ماندگار تجارب آسیب‌زا بر شکل‌گیری سبک‌های دلبستگی ناایمن و تبعات بعدی آن در بزرگسالی همچون استفاده از راهبردهای مقابله‌ای ناکارآمد مانند استفاده آسیب‌زا از اینترنت جهت کنار آمدن با احساسات ناخوشایند ناشی از آسیب‌های دوران کودکی، نتایج این مطالعه می‌تواند در جهت آگاه‌سازی والدین از طریق برنامه‌های آموزشی تلویحات کاربردی به همراه باشد.

واژه‌های کلیدی: سوء رفتار دوران کودکی، اعتیاد به اینترنت، سبک‌های دلبستگی، راهبردهای مقابله‌ای.

Abstract

Introduction: The aim of this study was to examine the relationship between childhood maltreatment (CM) and internet addiction (IA) among university students by determining the mediating role of attachment styles and coping strategies.

Method: This research was a cross-sectional correlational study using the structural equation analysis method. The study population consist of all university students in Mashhad city, and among them, a sample of 497 students was selected using convenience sampling method. The research instruments included internet addiction test (IAT), childhood maltreatment questionnaires-short form (CTQ-SF), revised adult attachment scale (RAAS), and coping inventory for stressful situations (CISS). Data were analyzed by Pearson correlation method and structural equation modeling.

Results: The results showed that there is a positive and significant correlation between CM and IA in students. The bootstrap results indicated that among attachment styles, avoidant attachment style and among coping strategies, avoidant and problem-oriented strategies can play a positive and meaningful mediating role in the relationship between childhood maltreatment and Internet addiction.

Conclusion: Considering the importance of the sensitive period of childhood and the lasting effects of traumatic experiences on the formation of insecure attachment styles and its subsequent consequences in adulthood including the use of ineffective coping strategies such as problematic use of internet to cope with unpleasant feelings caused by childhood maltreatments, the results of this study can provide practical implications for informing parents through educational programs.

Keywords: Child maltreatment, Internet addiction, Attachment styles, Coping styles.

مقدمه

اعتیاد به اینترنت^۱ پدیده‌ای نوظهور است که در بخش سوم آخرین ویراست راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی^۲ (DSM-5-TR) در زیرمجموعه اعتیادهای رفتاری و به عنوان عارضه‌ای که نیاز به مطالعه بیشتر دارد^۳، مطرح شده است (۱). اولین بار یانگ در سال ۱۹۹۸ از واژه اعتیاد به اینترنت برای کاربران اینترنت استفاده کرده و بر این باور بود که اعتیاد به اینترنت همان نشانه‌های اعتیاد به الکل و سیگار را دارد (۲). به لحاظ عصب‌شناختی نیز یافته‌ها نشان می‌دهند که نواحی مغزی درگیر در این اختلال مشابه با نواحی درگیر در سایر اختلالات اعتیادی است. بنابراین به نظر می‌رسد که مکانیسم‌های عصب‌شناختی مشترکی این اختلالات را هدایت می‌کنند (۳).

عوامل زمینه‌ساز متعددی در آسیب‌پذیری به اختلالات اعتیادی و شکل‌گیری اعتیاد به اینترنت نقش دارند. پژوهش‌ها حاکی از نقش برجسته و تأثیرگذار فضای حاکم بر خانواده در آسیب‌پذیری به اعتیاد است، طوری که فضاهای عاطفی سرد و بی‌روح، بی‌تفاوتی، بدرفتاری با کودکان و تجارب ناخوشایند دوران کودکی در ایجاد آسیب‌های روانی و اختلالات اعتیادی نقش برجسته‌ای دارند (۴). کودکان دچار سوءرفتار، در بزرگسالی به طور معنی‌داری بیشتر از کودکان عادی در معرض ابتلا به آسیب‌های روانی قرار دارند (۵). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که سوءرفتار یا بدرفتاری‌های دوران کودکی^۴ یکی از قوی‌ترین پیش‌بین‌های آسیب‌روانی در دوران بزرگسالی از جمله اعتیاد به اینترنت است. به طور کلی، بدرفتاری‌های دوران کودکی در چهار دسته آزار جسمی^۵، جنسی^۶، هیجانی^۷ و بی‌توجهی یا غفلت^۸ قرار می‌گیرند (۷، ۸). در بسیاری از مطالعات اخیر به بررسی روابط مستقیم و غیرمستقیم بین آسیب‌های دوران کودکی بخصوص انواع بدرفتاری‌ها با کودک و اعتیاد به اینترنت پرداخته‌اند (۴). علی‌رغم این که در تحقیقات مختلف

پیامدهای سوء رفتار دوران کودکی و تأثیرات آن بر ایجاد آسیب‌های روانی در دوران بزرگسالی بررسی شده است، اما نقش مکانیسم‌های میانجی دخیل در این پیوند به ندرت مورد بررسی قرار گرفته است.

ارتباط بین بدرفتاری‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت پدیده‌ای پیچیده و چندبعدی است که می‌تواند تحت تأثیر عوامل میانجی مختلف قرار گیرد (۹، ۱۰، ۱۱). یافته‌های حاصل از پژوهش‌های جدید نشان می‌دهند کودکانی که مورد بدرفتاری و غفلت از سوی خانواده قرار گرفته‌اند در بزرگسالی بیشتر در معرض اعتیاد به اینترنت قرار دارند و عوامل مختلفی در این میان به عنوان متغیر میانجی‌گر نقش ایفا می‌کنند (۱۰، ۱۱). براساس نظریه‌های دلبستگی، یکی از ریشه‌های اعتیاد به اینترنت ضربه‌های روانی و کمبودهای عاطفی دوران کودکی است (۱۲). یافته‌های حاصل از پژوهش‌های جدید نیز نشان می‌دهند کودکانی که مورد بدرفتاری و غفلت از سوی خانواده قرار گرفته‌اند به دلیل شکل‌گیری سبک دلبستگی ناایمن در آن‌ها، در بزرگسالی بیشتر در معرض اعتیاد به اینترنت قرار دارند (۱۳). در همین راستا، مطالعات متعدد نشان داده‌اند که سبک‌های دلبستگی ناایمن دوسوگرا^۹ و اجتنابی^{۱۰} به عنوان یک متغیر میانجی‌گر نقش مهمی را در این میان ایفا می‌کنند (۱۴). این موضوع نمایانگر اهمیت سبک دلبستگی ناایمن در ارتباط بین آسیب‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت در بزرگسالی می‌باشد. نقص در شکل‌گیری دلبستگی ایمن در دوران کودکی باعث می‌شود که فرد در بزرگسالی دنیا را محیطی ناامن و پر تنش در نظر بگیرد، طوری که توانایی مواجهه و مقابله مؤثر با تنش‌های زندگی روزمره را نداشته باشد، بنابراین برای اجتناب و فرار از این تنش‌ها به فضای مجازی پناه ببرد (۱۵).

برای افرادی که آسیب‌های دوران کودکی را گزارش می‌کنند، پناه بردن به فضای مجازی احتمالاً نوعی راهبرد مقابله‌ای جهت تعدیل هیجانات منفی ناشی از آسیب‌های دوران کودکی و احساس عدم امنیت می‌باشد (۱۶). افرادی که در دوران کودکی قربانی سوء رفتار شده‌اند در بزرگسالی برای حل موقت تعارض‌ها و تنش‌های درونی خود و

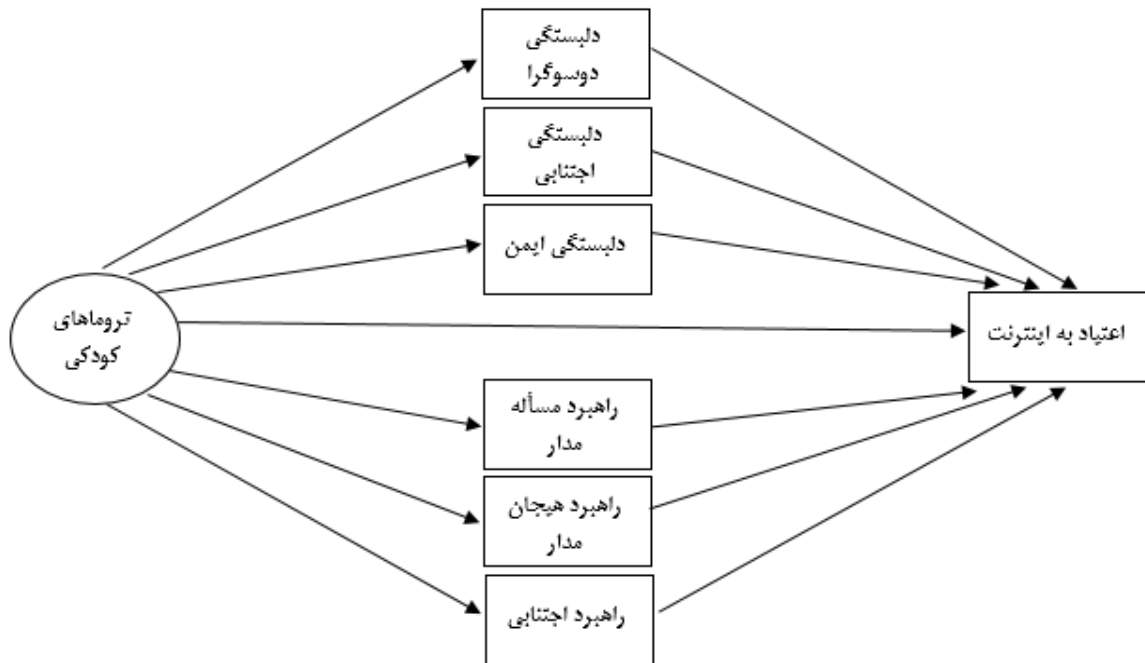
1. Internet Addiction
2. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders- Fifth Edition (DSM-5)
3. conditions for further study
4. Child maltreatment
5. physical abuse
6. sexual abuse
7. emotional abuse
8. neglect

9. Ambivalent

10. Avoidant

با توجه به شیوع بالای اعتیاد به اینترنت در دانشجویان (۲۲) و همچنین ارتباط بین آسیب‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت لازم است متغیرهای میانجی دخیل در این پیوند بیشتر مورد بررسی قرار گیرند. شناسایی و درک نقش احتمالی متغیرهای میانجی دخیل در این پیوند می‌تواند در ارائه راهکارهای مداخله‌ای و پیشگیرانه برای اعتیاد به اینترنت تلویحات کاربردی به دنبال داشته باشد. از این رو پژوهش حاضر با هدف تبیین مدل ارتباط بین بدرفتاری‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان با نقش میانجی‌گر سبک‌های دل‌بستگی (دوسوگرا، اجتنابی، ایمن) و سبک‌های مقابله‌ای (راهبرد مسأله‌مدار، هیجان‌مدار، اجتنابی) انجام شد. با توجه به شواهد روزافزون در ارتباط با نقش تعیین‌کننده این متغیرها در اعتیاد به اینترنت و همچنین گنجاندن این اختلال در بخش سوم DSM-5-TR با هدف تأکید بر انجام مطالعات بیشتر، ضرورت انجام پژوهش حاضر آشکار می‌گردد. مدل مفهومی پژوهش در شکل ۱ ارائه شده است.

فرونشانی هیجانات منفی و اجتناب از خاطرات آزاردهنده مرتبط با بدرفتاری دوران کودکی، به استفاده بیش از حد از اینترنت و فضای مجازی به عنوان یک راهبرد مقابله‌ای روی می‌آوردند (۱۷). پژوهش‌ها نشان داده‌اند افرادی که وابستگی به اینترنت و فضای مجازی دارند غالباً افرادی هستند که برای تعدیل هیجانات منفی خود و اجتناب از تجربه تنش‌های درونی و بیرونی به اینترنت پناه می‌برند (۱۸، ۱۹). پژوهش‌ها همچنین نشان داده‌اند افرادی که آسیب‌های دوران کودکی را تجربه کرده‌اند و در عین حال در تنظیم هیجانات منفی ناشی از این آسیب‌ها مشکل دارند، برای اجتناب از تجربه هیجانات منفی به لذت فوری مانند استفاده از اینترنت و گوشی همراه به عنوان یک راهبرد مقابله‌ای روی می‌آورند (۲۰، ۲۱). در جمع‌بندی کلی می‌توان گفت که هم سبک‌های دل‌بستگی و هم راهبردهای مقابله‌ای یا نحوه کنار آمدن با شرایط تنش‌زا می‌توانند به عنوان متغیرهای میانجی‌گر بین آسیب‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت نقش مهمی را ایفا نمایند.



شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش

آزمودنی‌ها: جامعه آماری شامل دانشجویان شهر مشهد بود که از بین آن‌ها طبق دستورالعمل کلاین (۲۳) نمونه‌گیری انجام شد. طبق نظر کلاین حجم نمونه در مطالعاتی که از نوع مدل معادلات ساختاری استفاده می‌شود ۵ الی ۲۰ نفر به

روش

طرح پژوهش: طرح پژوهش حاضر از نوع همبستگی بود که در قالب مدل معادلات ساختاری انجام شد.

روایی این پرسشنامه را به روش بازآزمایی و همسانی درونی به ترتیب ۰/۷۹ و ۰/۸۷ گزارش دادند.

۲. پرسشنامه آسیب‌های دوران کودکی-نسخه کوتاه^۲ (CTQ-SF): یک پرسشنامه خودگزارشی ۲۸ سؤالی در ۵ حیطه‌ی سوءاستفاده عاطفی، فیزیکی و جنسی و غفلت (فیزیکی و عاطفی) بر اساس طیف پنج درجه لیکرت (از هرگز تا همیشه) است که توسط برنشتاین و فینک (۲۰۰۳) ساخته شده است (۲۶). نمره‌گذاری آن بر اساس طیف لیکرت بوده از (هرگز تا همیشه) و با جمع نمرات براساس نقطه برش برای هر زیرمقیاس از شدید تا متوسط تعیین شده است (سوءاستفاده عاطفی ۱۳ و بالاتر، سوءاستفاده فیزیکی ۱۰ و بالاتر، سوءاستفاده جنسی ۸، بی‌توجهی و اهمال عاطفی ۱۰ و بالاتر و بی‌اهمال فیزیکی ۱۰ و بالاتر) نمرات بین متوسط تا شدید به عنوان افرادی که در کودکی دچار سوءاستفاده‌های دوران کودکی شدند. پایایی این ابزار به دو روش آزمون-باز آزمون و آلفای کرانباخ در دامنه ۰/۷۹-۰/۹۴ گزارش شده است (۲۷). این پرسشنامه توسط گروسی و نخعی (۲۸) به زبان فارسی ترجمه شده و ضریب پایایی آن به روش بازآزمایی و ضریب اعتبار به روش همسانی درونی به ترتیب ۰/۹ و ۰/۹۴ گزارش شده است.

۳. مقیاس تجدیدنظر شده سبک‌های دلبستگی بزرگسالان^۳ (RASS): این پرسشنامه توسط کولینز در سال ۱۹۹۶ ساخته شد و شامل ۱۸ ماده بر پایه طیف لیکرت ۵ درجه‌ای است که از ۱ (اصلاً ویژگی من نیست) تا ۵ (خیلی خصوصیات) می‌شود (۲۹). همچنین این پرسشنامه دارای سه خرده مقیاس نزدیکی، وابستگی و اضطرابی می‌باشد که زیربنای سه سبک دلبستگی اضطرابی، اجتنابی و ایمن هستند که مهارت‌های ارتباطی و سبک‌های رابطه‌ی صمیمانه‌ی فرد را ارزیابی می‌کند. یک مزیت RAAS نسبت به سایر مقیاس‌های دلبستگی این است که سبک‌های دلبستگی را به جای اینکه به صورت طبقه‌بندی ارزیابی کند به صورت پیوستاری ارزیابی می‌کند. ضریب پایایی بازآزمایی این پرسشنامه برای نمره کل و هر یک از سه زیرمقیاس نزدیکی، وابستگی و اضطراب به ترتیب ۰/۶۸، ۰/۷۱، ۰/۵۲، ۰/۸۰ گزارش شده است (۲۹). در ایران نیز ضریب پایایی نسخه فارسی این

ازای هر متغیر مشاهده شده می‌باشد. کلاین مطرح می‌کند که حداقل نسبت حجم نمونه برای هر متغیر مشاهده شده ۵ نفر است، نسبت ۱۰ نفر به ازای هر متغیر مناسب‌تر و نسبت ۲۰ نفر به ازای هر متغیر مطلوب قلمداد می‌شود (۲۳). بنابراین، در پژوهش حاضر با در نظر گرفتن احتمال ریزش ۱۰ درصدی و عدم پاسخدهی یا پاسخدهی ناقص به پرسشنامه‌ها، و همچنین به منظور اطمینان بالای یافته‌ها و تعمیم‌دهی بهتر نتایج، یک نمونه اولیه ۶۰۰ نفری به روش در دسترس انتخاب شد. در نهایت پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص و نامعتبر و مدیریت داده‌های پرت، تحلیل‌ها بر روی داده‌های معتبر و نهایی ۴۹۷ نفر صورت گرفت. ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بودند از مشغول به تحصیل بودن در یکی از دانشگاه‌های شهر مشهد و دامنه سنی ۱۸ تا ۴۵ سال، طبق خوداظهاری در مشخصات دموگرافیک. ملاک‌های خروج نیز عبارت بودند از پاسخدهی ناقص یا شانس به پرسشنامه‌ها.

ابزار

۱. آزمون اعتیاد به اینترنت^۱ (IAT): این آزمون یکی از ابزارهای معتبر برای سنجش اعتیاد و وابستگی افراد به اینترنت است که توسط یانگ در سال ۱۹۹۸ ساخته شده است (۲۴). این آزمون دارای ۲۰ ماده می‌باشد که هدف آن سنجش میزان اعتیاد به اینترنت در افراد مختلف است که در طیف ۶ درجه‌ای لیکرتی هرگز (۰) به ندرت (۱)، گاهی اوقات (۲)، اغلب (۳)، همیشه (۴) است که سه سطح اعتیاد به اینترنت خفیف، متوسط و شدید را می‌سنجد. دامنه نمرات آن از صفر تا ۱۰۰ است و نمره نهایی با جمع مابقی نمرات بدست می‌آید. در این آزمون اگر فرد نمره ۴۹ یا پایین‌تر از آن را کسب کند در طیف کاربران عادی اینترنت قرار می‌گیرد و چنانچه نمره‌ی بالاتر از آن به دست آورد در طیف کاربران معتاد به اینترنت قرار می‌گیرد. پایایی نسخه اصلی این پرسشنامه با آلفای کرانباخ ۰/۹۲ گزارش شده است (۲۴). علوی و همکاران (۲۵) در پژوهش خود برای هنجاریابی نسخه فارسی این پرسشنامه دو نوع پایایی را اعلام کردند. آن‌ها پایایی این پرسشنامه را به روش تصحیف و آلفای کرانباخ، به ترتیب ۰/۹۲ و ۰/۹۲ دادند. همچنین

2. Childhood Trauma Questionnaire- Short Form (CTQ-SF)

3. Revised Adult Attachment Scale (RAAS)

1. Internet Addiction Test (IAT)

محرمانه مانند داده‌ها رعایت شده است. مشارکت کنندگان با آگاهی و رضایت کامل حاضر به شرکت در مطالعه بودند، پاسخگویی به سؤالات اختیاری بود و شرکت کنندگان این اختیار را داشتند که اگر مایل به همکاری نبودند از ادامه تکمیل پرسشنامه‌ها انصراف دهند.

یافته‌ها

نتایج تحلیل‌های جمعیت‌نگاری نمونه پژوهش نشان داد که میانگین سنی شرکت کنندگان ۲۳/۲۹ با انحراف معیار ۳/۵۴ می‌باشد. جنسیت ۵۳/۲ درصد پاسخ‌دهندگان خانم بود و ۴۷/۳ درصد آن‌ها مجرد بودند. وضعیت تحصیلی ۵۰/۴ درصد شرکت کنندگان دانشجوی مقطع کارشناسی بود. در جدول ۱ نمرات میانگین و انحراف معیار متغیرهای پیش‌بین (بذر رفتاری‌های دوران کودکی)، متغیرهای میانجی (سبک‌های دلبستگی و راهبردهای مقابله‌ای) و متغیر ملاک (اعتیاد به اینترنت) و همچنین ضرایب همبستگی پیرسون بین این متغیرها گزارش شده است.

با توجه به نتایج گزارش شده در جدول ۱ مشخص شد که همبستگی بین نمره کل اعتیاد به اینترنت با آسیب‌های دوران کودکی برابر با ۰/۴۱۹ است که در سطح $P < ۰/۰۰۱$ معنی‌دار است. همچنین بین نمره کل اعتیاد به اینترنت با سبک دلبستگی ایمن همبستگی منفی و معنی‌دار ($r = -۰/۲۷۸$, $P < ۰/۰۱$) و با سبک دلبستگی دوسوگرا همبستگی مثبت و معنی‌دار ($r = ۰/۳۷$, $P < ۰/۰۱$) و با سبک دلبستگی اجتنابی همبستگی مثبت و معنی‌دار ($r = ۰/۵۰۷$, $P < ۰/۰۱$) وجود دارد. همچنین، همبستگی بین نمره کل آسیب‌های دوران کودکی با سبک دلبستگی ایمن ($r = -۰/۲۳۸$, $P < ۰/۰۰۱$)، سبک دلبستگی اجتنابی ($r = ۰/۴۵$, $P < ۰/۰۰۱$)، سبک دلبستگی دوسوگرا ($r = ۰/۲۶$, $P < ۰/۰۰۱$) و با راهبردهای مقابله‌ای اجتنابی ($r = ۰/۶۰$, $P < ۰/۰۰۱$)، راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار ($r = ۰/۵۱۹$, $P < ۰/۰۰۱$) و راهبرد مقابله‌ای مسئله‌مدار ($r = -۰/۲۷$, $P < ۰/۰۰۱$) است. از طرف دیگر همبستگی بین نمره کل اعتیاد به اینترنت با راهبردهای مقابله‌ای هیجان-مدار ($r = ۰/۳۵۷$, $P < ۰/۰۰۱$)، اجتنابی ($r = ۰/۵۰۲$, $P < ۰/۰۰۱$)، مثبت و با مسئله‌مدار ($r = -۰/۲۹۹$, $P < ۰/۰۰۱$) منفی است.

پرسشنامه توسط نجویان (۳۰) با آلفای کرونباخ ۰/۷۷ تا ۰/۹۳ گزارش شده است.

۴. پرسشنامه راهبردهای مقابله^۱ (CISS): به عنوان ابزاری برای ارزیابی انواع روش‌های مقابله‌ای در موقعیت‌های تنش‌زا، توسط اندلر و پارکر در سال ۱۹۹۰ ساخته شده است (۳۱). این آزمون شامل ۴۸ سؤال است که بر اساس شیوه‌ی لیکرتی به هر سؤال از یک تا پنج نمره داده می‌شود. ۱۶ سؤال اول به راهبردهای مقابله‌ای مسئله‌محور، ۱۶ سؤال دوم راهبرد مقابله‌ای هیجان‌محور و ۱۶ سؤال سوم به راهبردهای مقابله‌ای اجتنابی اشاره دارد. اعتبار این آزمون از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای سبک‌های سه‌گانه بدین ترتیب است: مسئله‌محور برای دختران ۰/۹۰ و پسران ۰/۹۲ در سبک هیجان‌محور برای دختران ۰/۸۵ و پسران ۰/۸۲ و در سبک اجتنابی برای دختران ۰/۸۲ و پسران ۰/۸۵ می‌باشد (۳۱). در ایران آلفای کرونباخ نسخه فارسی CISS برای خرده مقیاس‌های وظیفه‌مدار، هیجان‌مدار و اجتناب‌مدار به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۴ و ۰/۸۰ گزارش شده است (۳۲).

برای تحلیل داده‌ها از دو روش آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در بخش آمار توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد و در بخش آمار استنباطی از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و روش مدل معادلات ساختاری^۲ جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش استفاده گردید. برای تحلیل داده‌های توصیفی و همبستگی از نرم‌افزار SPSS-24 و برای مدل معادلات ساختاری از نرم‌افزار Mplus-8 استفاده شد.

روند اجرای پژوهش: روش اجرا به این صورت بود که ابتدا جهت اخذ مجوزهای لازم برای اجرای پرسشنامه‌ها در دانشگاه‌های جامعه هدف اقدام شد. سپس پرسشنامه‌های پژوهش حاضر در میان دانشجویانی که حاضر به همکاری بودند توزیع شد. در نهایت پرسشنامه‌ها جمع‌آوری و پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص و نامعتبر، داده‌های معتبر جهت تحلیل، وارد نرم‌افزار شدند. این پژوهش دارای کد اخلاق از دانشگاه کردستان به شناسه (IR.UOK.REC.1400.004) می‌باشد. در این پژوهش تمام ملاحظات اخلاقی شامل برخورد توأم با احترام، صداقت، امانت‌داری، رازداری و

1. Coping Inventory for Stressful Situations (CISS)

2. Structural Equation Model (SEM)

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار و ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای اصلی پژوهش

متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
سوءرفتار عاطفی	۱۰/۹۱	۳/۱۱													
سوءرفتار فیزیکی	۱۱/۴۹	۳/۸۱	۰/۴۲۹**												
سوءرفتار جنسی	۱۰/۲۱	۳/۷۸	۰/۳۱۰**	۰/۴۳۰**											
غفلت عاطفی	۱۱/۸۹	۳/۹۱	۰/۴۶۵**	۰/۳۹۳**	۰/۳۹۶**										
غفلت جسمی	۱۱/۶۹	۳/۷۵	۰/۳۳۳**	۰/۴۲۳**	۰/۶۱۳**	۰/۵۵۷**									
نمره کل سوءرفتار	۵۵/۱۹	۱۳/۷۹	۰/۶۴۸**	۰/۷۱۸**	۰/۷۴۰**	۰/۷۶۴**	۰/۸۰۰**								
سبک دلبستگی دوسوگرا	۱۴/۷۹	۴/۴۹	۰/۲۴۴**	۰/۱۵۲**	۰/۱۹۰**	۰/۱۷۹**	۰/۱۹۶**	۰/۲۶۱**							
سبک دلبستگی اجتنابی	۱۳/۸۲	۴/۳۲	۰/۲۶۹**	۰/۲۴۴**	۰/۳۲۹**	۰/۳۸۵**	۰/۴۳۱**	۰/۴۵۳**	۰/۴۸۶**						
سبک دلبستگی ایمن	۱۷/۰۸	۴/۹۰	۰/۲۲۷**	۰/۲۱۹**	۰/۱۴۱**	۰/۱۶۹**	۰/۱۵۸**	۰/۲۳۸**	۰/۳۵۵**	۰/۲۶۸**					
راهبرد مقابله‌ای مسأله‌مدار	۳۹/۹۷	۱۰/۲۰	۰/۲۷۸**	۰/۱۱۴**	۰/۱۷۷**	۰/۲۳۸**	۰/۲۱۲**	۰/۲۷۲**	۰/۲۳۱**	۰/۲۸۶**	۰/۲۷۱**				
راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار	۳۹/۶۶	۱۳/۹۶	۰/۲۵۷**	۰/۳۰۶**	۰/۳۶۲**	۰/۵۰۴**	۰/۴۳۸**	۰/۵۱۹**	۰/۲۴۶**	۰/۴۷۵**	۰/۲۱۲**	۰/۳۶۰**			
راهبرد مقابله‌ای اجتنابی	۳۹/۰۷	۱۴/۳۷	۰/۴۹۴**	۰/۳۸۲**	۰/۳۸۵**	۰/۵۰۲**	۰/۴۰۷**	۰/۶۰۰**	۰/۳۴۱**	۰/۴۱۴**	۰/۲۰۶**	۰/۵۱۷**	۰/۲۶۹**		
نمره کل اعتیاد به اینترنت	۵۱/۴۵	۱۷/۳۸	۰/۳۱۳**	۰/۳۱۰**	۰/۳۲۷**	۰/۳۲۵**	۰/۳۲۰**	۰/۴۱۹**	۰/۳۷۰**	۰/۵۰۷**	۰/۲۷۸**	۰/۳۵۷**	۰/۲۹۹**	۰/۵۰۲**	

**P < ۰/۰۰۱

قبل از اینکه هرگونه تفسیری از ضرایب به دست آمده ارائه شود باید از برازش مدل پیشنهادی پژوهش اطمینان حاصل کرد. به همین منظور، در جدول ۲ نتایج شاخصه‌های برازش مدل مفروض با داده‌های تجربی گزارش شده است.

جدول ۲) شاخصه‌های برازش داده‌ها با مدل مفروض

شاخص برازش	مقدار بدست آمده	مقدار قابل قبول
خی‌دو	۱۳۸/۲۵۱ (درجه آزادی برابر با ۴۸)	غیر معنی‌دار
نسبت خی‌دو به درجه آزادی	۲/۸۸	کوچکتر از ۳
CFI	۰/۹۵	بزرگتر از ۰/۹۰
TLI	۰/۹۲	بزرگتر از ۰/۹۰
RMSEA	۰/۰۷۳	کوچکتر از ۰/۰۸

مدل مفروض شده تحقیق از برآزش قابل قبولی برخوردار است. در جدول ۳ ضرایب استاندارد اثرات مستقیم و غیرمستقیم برآورد شده از طریق روش برآورد بیشینه درست‌نمایی بین متغیرهای پژوهش مدل مفروض شده گزارش شده است.

با توجه به نتایج جدول ۲ مشخص است که کلیه شاخص‌های برآزش از مقدار قابل قبولی برخوردار هستند. نتایج این جدول نشان می‌دهد که اندازه نسبت خی دو برابر با ۲/۸۸ است که کوچک‌تر از ۳ است؛ مقادیر CFI و TLI بزرگ‌تر از ۰/۹۰ است که روی هم رفته دال بر این است که

جدول ۳) ضرایب استاندارد مستقیم برآورد شده از طریق روش برآورد بیشینه درست‌نمایی

P	t	انحراف معیار	ضریب استاندارد	اثرات مستقیم
۰/۰۰۱	۱۸/۶۷	۰/۰۳۲	۰/۶۰۷	بدرفتاری‌های دوران کودکی ---> سبک دلبستگی اجتنابی
۰/۰۰۱	-۷/۵۹	۰/۰۴۴	-۰/۳۳۱	بدرفتاری‌های دوران کودکی ---> سبک دلبستگی ایمن
۰/۰۰۱	۹/۸۶	۰/۰۴۱	۰/۴۰۸	بدرفتاری‌های دوران کودکی ---> سبک دلبستگی دوسوگرا
۰/۰۰۱	-۹/۴۴	۰/۰۴۲	-۰/۳۹۳	بدرفتاری‌های دوران کودکی ---> راهبرد مقابله‌ای مسأله‌مدار
۰/۰۰۱	۱۸/۶۷	۰/۰۳۲	۰/۶۰۷	بدرفتاری‌های دوران کودکی ---> راهبرد مقابله‌ای اجتنابی
۰/۰۰۱	۲۲/۴۵	۰/۰۲۹	۰/۶۶۱	بدرفتاری‌های دوران کودکی ---> راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار
۰/۳۴۱	۰/۹۵۲	۰/۰۸۵	۰/۰۸۱	بدرفتاری‌های دوران کودکی ---> اعتیاد به اینترنت
۰/۰۰۱	۵/۸۴۲	۰/۰۴۹	۰/۲۸۴	سبک دلبستگی اجتنابی ---> اعتیاد به اینترنت
۰/۰۴۶	۲/۰۰	۰/۰۴۰	-۰/۰۷۹	سبک دلبستگی ایمن ---> اعتیاد به اینترنت
۰/۱۳۳	۱/۵۰	۰/۰۴۳	۰/۰۶۴	سبک دلبستگی دوسوگرا ---> اعتیاد به اینترنت
۰/۰۲۴	-۲/۲۶۳	۰/۰۴۰	-۰/۰۹۰	راهبرد مقابله‌ای مسأله‌مدار ---> اعتیاد به اینترنت
۰/۰۰۱	۵/۴۲۶	۰/۰۵۴	۰/۲۹۳	راهبرد مقابله‌ای اجتنابی ---> اعتیاد به اینترنت
۰/۰۰۰	۰/۸۹۷	۰/۰۵۱	-۰/۰۴۶	راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار ---> اعتیاد به اینترنت
P	t	انحراف معیار	ضریب استاندارد	اثرات غیر مستقیم
۰/۰۰۱	۵/۵۶۳	۰/۰۳۱	۰/۱۷۲	بدرفتاری‌های دوران کودکی -> سبک دلبستگی اجتنابی -> اعتیاد به اینترنت
۰/۰۵۳	۱/۹۳۹	۰/۰۱۳	۰/۰۲۶	بدرفتاری‌های دوران کودکی -> سبک دلبستگی ایمن -> اعتیاد به اینترنت
۰/۱۳۷	۱/۴۸۶	۰/۰۱۸	۰/۰۲۶	بدرفتاری‌های دوران کودکی -> سبک دلبستگی دوسوگرا -> اعتیاد به اینترنت
۰/۶۸۱	-۰/۴۱۱	۰/۰۴۴	۰/۰۱۸	بدرفتاری‌های دوران کودکی -> راهبرد هیجان‌مدار -> اعتیاد به اینترنت
۰/۰۲۷	۲/۲۰۵	۰/۰۱۶	۰/۰۳۵	بدرفتاری‌های دوران کودکی -> راهبرد مسأله‌مدار -> اعتیاد به اینترنت
۰/۰۰۱	۵/۲۹۸	۰/۰۳۹	۰/۲۰۵	بدرفتاری‌های دوران کودکی -> راهبرد اجتنابی -> اعتیاد به اینترنت

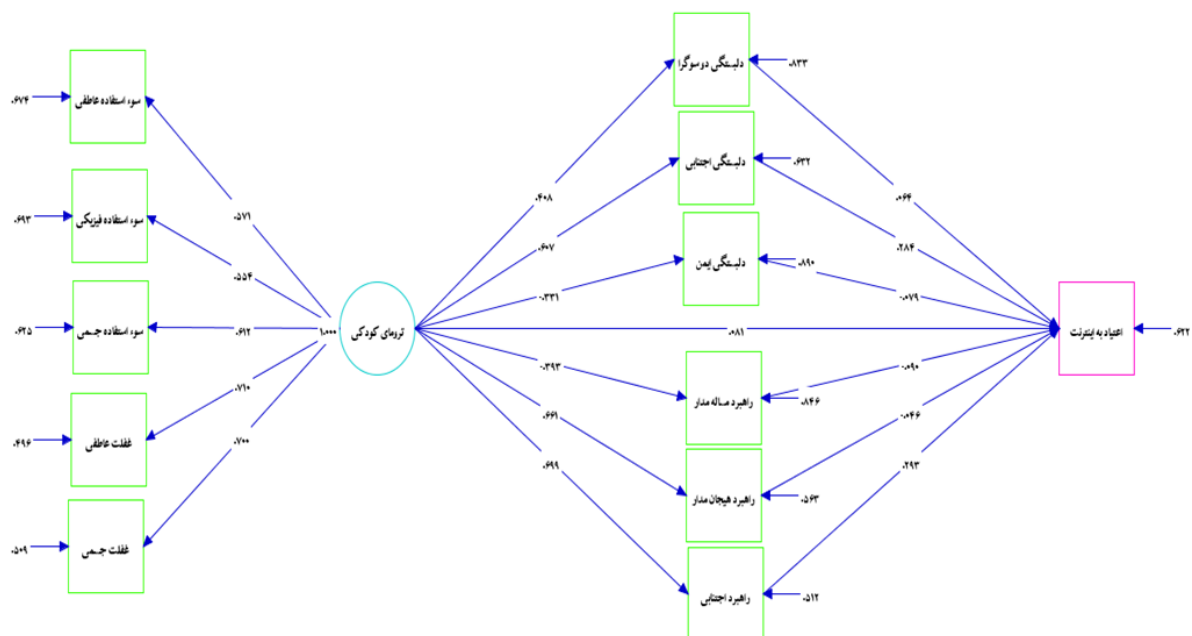
اجتنابی و دوسوگرا تأثیر مثبت و بر سبک دلبستگی ایمن تأثیر منفی دارد. علاوه بر این، مشخص است که بدرفتاری‌های دوران کودکی بر راهبرد مقابله‌ای مسأله‌مدار ($P < ۰/۰۰۱, \beta = ۰/۶۰۷$)، راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار ($P < ۰/۰۰۱, \beta = ۰/۴۰۲$)، راهبرد مقابله‌ای اجتنابی ($P < ۰/۰۰۱, \beta = ۰/۶۶۱$) تأثیر معنی‌داری دارد. به عبارت دیگر، بدرفتاری‌های دوران کودکی بر راهبرد مقابله‌ای مسأله‌مدار تأثیر منفی و بر راهبردهای مقابله‌ای هیجان‌مدار و اجتنابی تأثیر مثبت دارد. مطابق با این یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که از بین راهبردهای مقابله‌ای راهبرد مقابله‌ای مسأله‌مدار ($P < ۰/۰۵, \beta = -۰/۰۹۰$) اجتنابی ($P < ۰/۰۵, \beta = ۰/۲۹۳$)، مدار ($P < ۰/۰۰۱$) بر اعتیاد به اینترنت تأثیر می‌گذارند. با این حال،

مطابق با یافته‌های گزارش شده در جدول ۳ مشخص است که ضریب مستقیم بدرفتاری‌های دوران کودکی بر اعتیاد به اینترنت برابر با ۰/۰۸۱ است که از نظر آماری معنی‌دار نیست. این نتیجه دال بر این است که ترومای دوران کودکی به‌طور مستقیم بر اعتیاد به اینترنت تأثیر ندارد و این تأثیر ممکن است به‌صورت غیرمستقیم و از طریق نقش متغیرهای میانجی باشد. همچنین، یافته‌های جدول ۳ نشانگر این است که بدرفتاری‌های دوران کودکی بر سبک‌های دلبستگی اجتنابی ($P < ۰/۰۰۱, \beta = ۰/۶۰۷$)، سبک دلبستگی ایمن ($P < ۰/۰۰۱, \beta = -۰/۳۳۱$)، سبک دلبستگی دوسوگرا ($P < ۰/۰۰۱, \beta = ۰/۴۰۸$) تأثیر معنی‌داری دارد. به عبارت دیگر، بدرفتاری‌های دوران کودکی بر سبک‌های دلبستگی

معنی‌داری بین بدررفتاری‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت داشتند. این یافته دال بر این است که راهبرد مقابله اجتنابی و مسئله‌مدار نقش میانجی معنی‌داری در ارتباط بین بدررفتاری‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت داشته باشند. همچنین، مشخص شد که آسیب‌های دوران کودکی از طریق راهبردهای مقابله‌ای اجتنابی ($\beta = 0/205$)، راهبرد مسئله‌مدار ($\beta = 0/335$) و راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار ($\beta = 0/172$)، دو سبک دل‌بستگی دیگر یعنی سبک دل‌بستگی ایمن و دوسوگرا نتوانستند نقش میانجی معنی‌داری در ارتباط بین بدررفتاری‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت داشته باشند. همچنین، مشخص شد که آسیب‌های دوران کودکی از طریق راهبردهای مقابله‌ای اجتنابی ($\beta = 0/205$)، راهبرد مسئله‌مدار ($\beta = 0/335$) و راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار ($\beta = 0/172$)، دو سبک دل‌بستگی دیگر یعنی سبک دل‌بستگی ایمن و دوسوگرا نتوانستند نقش میانجی معنی‌داری در ارتباط بین بدررفتاری‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت داشته باشند.

راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار تأثیر معنی‌داری بر اعتیاد به اینترنت ندارد. بر اساس یافته‌های گزارش شده در جدول ۳ می‌توان نتیجه گرفت که از بین سبک‌های دل‌بستگی سبک دل‌بستگی اجتنابی ($\beta = 0/284$) و سبک دل‌بستگی ایمن ($\beta = -0/079$) بر اعتیاد به اینترنت تأثیر معنی‌دار دارند. سبک دل‌بستگی دوسوگرا تأثیر معنی‌داری بر اعتیاد به اینترنت نداشت.

علاوه بر این، در جدول ۳ نتیجه آزمون غیرمستقیم تحلیل بوت استرپینگ به منظور بررسی نقش میانجی راهبردهای مقابله مسئله‌مدار و سبک‌های دل‌بستگی در ارتباط بین بدررفتاری‌های دوران کودکی با اعتیاد به اینترنت گزارش شده است. بر اساس نتایج آزمون بوت استرپینگ که در جدول ۳ گزارش شده، مشخص شد که از بین سبک‌های دل‌بستگی تنها سبک دل‌بستگی اجتنابی می‌تواند نقش میانجی



شکل ۲) تحلیل مدل ساختاری پژوهش با استفاده از روش بیشینه درست‌نمایی (ضرایب استاندارد)

در مدل ساختاری ترسیم شده در شکل ۲ کلیه ضرایب برآورد شده از نوع ضرایب استاندارد هستند.

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط میان بدررفتاری‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت انجام شد و در این میان به نقش واسطه‌ای سبک‌های دل‌بستگی (دوسوگرا، اجتنابی، ایمن) و سبک‌های مقابله‌ای (راهبرد مقابله‌ای مسئله‌مدار،

در شکل ۲ مدل ساختاری پژوهش که با استفاده از روش برآورد بیشینه درست‌نمایی که توسط نرم‌افزار Mplus-8 تحلیل شده گزارش شده است.

در این مدل متغیر آسیب‌های دوران کودکی به‌عنوان متغیر پیش‌بین، راهبردهای مقابله‌ای و سبک‌های دل‌بستگی به‌عنوان متغیرهای میانجی و اعتیاد به اینترنت به‌عنوان متغیر ملاک در نظر گرفته شده است. لازم به ذکر است که

ذهن افراد در سنین مختلف اثرات مخربی برجای می‌گذارد و می‌تواند بر سبک‌های دلبستگی تأثیر مستقیم داشته باشد. در تبیین یافته‌ها و به منظور درک بهتر این ارتباط می‌توان به نظریه جان‌بالبی اشاره کرد از جمله مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده شخصیت فرد در بزرگسالی، کیفیت رابطه با مراقب یا مادر است. اگر با کودکان بدررفتاری شود از جمله آسیب‌های وارده، نداشتن دلبستگی ایمن با مادر است. این افراد دنیا را محیطی ناامن و استرس‌زا تصور می‌کنند و به سمت اعتیادهای رفتاری تمایل خواهند داشت (۹). نتایج حاکی از آن دارد که بر اساس نظریه‌های دلبستگی، یکی از ریشه‌های اعتیاد به اینترنت ضربه‌های روانی و کمبودهای عاطفی دوران کودکی است. بالبی به نقش بی‌بديل و برجسته‌ی دلبستگی ناایمن اشاره دارد که غالباً در اثر کم‌توجهی و غفلت نسبت به نیازهای اساسی کودک شکل می‌گیرد. نقص در شکل‌گیری دلبستگی ایمن در دوران کودکی باعث می‌شود که فرد در بزرگسالی دنیا را محیطی تنش‌زا و ناامن تصور کند، طوری که توانایی مواجهه و مقابله‌ی مؤثر با سختی‌ها و تنش‌های زندگی را ندارد و برای فرار و اجتناب از این سختی‌ها و تنش‌های روانی به فضای اینترنت پناه می‌برد (۱۴، ۳۳).

با توجه به تحلیل‌های انجام شده در تحقیق حاضر بین اعتیاد به اینترنت و بدررفتاری‌های دوران کودکی با نقش میانجی‌گر راهبردهای مقابله‌ای، نتایج نشان داد که فقط راهبرد مقابله‌ای مسئله‌مدار بر اعتیاد تأثیر می‌گذارد و راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار چنین تأثیری ندارد. این یافته با نتایج برخی از پژوهش‌های پیشین (۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸) همسو است، اما با نتایج پژوهش خسروشاهی و هاشمی نصرت‌آباد (۳۴) همسو نیست چرا که نتایج آنان نشان دادن اعتیاد به اینترنت با راهبرد مقابله‌ای مسئله‌محور رابطه منفی و با راهبرد مقابله‌ای هیجان‌محور و اجتنابی رابطه مثبت دارد. در تفسیر چنین یافته‌ی می‌توان گفت شیوه مقابله با تنیدگی‌های مسئله‌دار به‌عنوان یکی از سازوکارهای تأثیرگذار در اعتیاد مطرح است. افراد وابسته به اینترنت معمولاً زمان کمتری را با خانواده و دوستان می‌گذرانند و علائمی چون گوشه‌گیری و احساس نیاز به تنها بودن و فراموش کردن مسئولیت‌های فردی و خانوادگی در آن‌ها شدت می‌گیرد، چنین راهبرد مقابله‌ای اجتنابی می‌تواند در روابط خانوادگی و اجتماعی آن‌ها اختلال

راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار، راهبرد مقابله‌ای اجتنابی) پرداخته شد. نتایج همبستگی پیرسون نشان داد که همبستگی بالایی میان اعتیاد به اینترنت و بدررفتاری‌های دوران کودکی وجود دارد و از سوی دیگر اعتیاد به اینترنت با سبک دلبستگی دوسوگرا و دلبستگی اجتنابی همبستگی مثبت و با سبک دلبستگی ایمن، همبستگی منفی دارد. همچنین در زمینه رابطه راهبردهای مقابله‌ای و اعتیاد به اینترنت نتایج نشان داد که همبستگی مثبتی میان راهبرد مقابله‌ای هیجان‌مدار و اجتنابی وجود دارد و همبستگی با راهبرد مسئله‌دار منفی به‌دست آمده است. بنابراین در بررسی ابتدایی پژوهش، مشخص شد میان متغیر مستقل تحقیق (اعتیاد به اینترنت) و سایر متغیرهای مورد بررسی رابطه معناداری وجود دارد.

یافته تحقیق در خصوص اثر مستقیم بدررفتاری‌های دوران دوران کودکی بر اعتیاد به اینترنت نشان داد که ترومای کودکی به‌طور مستقیم بر اعتیاد به اینترنت تأثیر ندارد. این یافته با نتایج برخی مطالعات قبلی (۱۰، ۱۱) که رابطه آسیب‌های دوران کودکی و تجارب تجزیه‌ای با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان را بررسی کرده‌اند همسو نیست. نتایج آن‌ها نشان می‌دهد آسیب‌های دوران کودکی بر اعتیاد به اینترنت تأثیر مستقیم دارد. یافته دیگر تحقیق بر این امر تأکید داشت که بدررفتاری‌های دوران کودکی به‌طور مستقیم بر سبک‌های دلبستگی تأثیر می‌گذارد.

علاوه بر این، نتایج تحقیق نشان داد از میان سبک‌های دلبستگی، فقط سبک دلبستگی اجتنابی توانست به عنوان میانجی بین آسیب‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت نقش معناداری داشته باشد و دو سبک دلبستگی دیگر نتوانستند این نقش را داشته باشند. وجود معناداری در متغیر میانجی سبک دلبستگی اجتنابی به این معنا است که بالا بودن نمرات سبک دلبستگی اجتنابی در دانشجویان با اعتیاد آنان به اینترنت همراه است. نتیجه به‌دست آمده با پژوهش‌های قبلی در این زمینه (۱۲، ۱۴) همسو است. این مطالعات نشان داده‌اند که سبک‌های دلبستگی قادر به پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت هستند، به‌علاوه سبک اجتنابی در جهت مستقیم قادر به پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت در دانشجویان می‌باشد از این رو با نتایج پژوهش حاضر همسو است. بنابراین می‌توان چنین تفسیر کرد که بدررفتاری‌های دوران کودکی بر

تمامی دانشجویان جهت مشارکت در پژوهش حاضر تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع

1. American Psychiatric Association. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders-Fifth Edition-Text Revised (DSM-5-TR). Washington, DC: American Psychiatric Association Publication, 2022.
2. Young KS, Rogers RC. The relationship between depression and Internet addiction. *Cyberpsychology & behavior*. 1998;1(1):25-8.
3. Kuss DJ, Griffiths MD. Internet and gaming addiction: a systematic literature review of neuroimaging studies. *Brain Sciences*. 2012 Sep 5;2(3):347-74.
4. Lo CK, Ho FK, Emery C, Chan KL, Wong RS, Tung KT, Ip P. Association of harsh parenting and maltreatment with internet addiction, and the mediating role of bullying and social support. *Child Abuse & Neglect*. 2021 Mar 1;113:104928.
5. Heshmati R, Zemestani M, Vujanovic A. Associations of childhood maltreatment and attachment styles with romantic breakup grief severity: The role of emotional suppression. *Journal of Interpersonal Violence*. 2022 Jul;37(13-14):NP11883-904.
6. Guo YY, Gu JJ, Gaskin J, Yin XQ, Zhang YH, Wang JL. The association of childhood maltreatment with Internet addiction: the serial mediating effects of cognitive emotion regulation strategies and depression. *Child Abuse & Neglect*. 2023 Jun 1;140:106134.
7. Stoltenborgh M, Bakermans-Kranenburg MJ, Alink LR, van IJzendoorn MH. The prevalence of child maltreatment across the globe: Review of a series of meta-analyses. *Child Abuse Review*. 2015 Jan;24(1):37-50.
8. Stith SM, Liu T, Davies LC, Boykin EL, Alder MC, Harris JM, Som A, McPherson M, Dees JE. Risk factors in child maltreatment: A meta-analytic review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*. 2009 Jan 1;14(1):13-29.
9. Greger HK, Myhre AK, Klöckner CA, Jozefiak T. Childhood maltreatment, psychopathology and well-being: The mediator role of global self-esteem, attachment difficulties and substance use. *Child abuse & neglect*. 2017 Aug 1;70:122-33.
10. Tajik H, Talepasand S, Booger R. Simple and multiple relationship between impulsivity, perceived stress and happiness with internet addiction in Iranian facebook users aged 15 to 28. *Clinical Psychology and Personality*. 2020 Sep 26;15(1):145-56.
11. Gu J, Guo Y, Wang JL. Childhood maltreatment and Internet addiction among Chinese adolescents: a moderated mediation model. *Journal of Affective Disorders*. 2024 Jan 23.

ایجاد کند(۱۶، ۱۷). در نتیجه افراد زمانی که دچار مشکلات و تنیدگی‌های عاطفی‌اند اگر از حمایت والدین برخوردار شوند به اینترنت گرایش کمتری خواهند داشت. در جمع‌بندی کلی می‌توان گفت که هم سبک‌های دلبستگی و هم راهبردهای مقابله‌ای یا نحوه کنار آمدن با شرایط تنش‌زا می‌توانند به‌عنوان واسطه‌ای بین غفلت و آسیب‌های دوران کودکی و اعتیاد به اینترنت قرار گیرند.

پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی همراه بود. نخستین محدودیت پژوهش حاضر استفاده از روش همبستگی است، لذا روابط کشف شده را نمی‌توان به عنوان روابط علی فرض کرد. یکی دیگر از محدودیت‌های مطالعه حاضر این بود که در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شده است. با توجه به اینکه پرسشنامه‌ها جنبه خودگزارشی دارند و در مطالعات همبستگی نیز ممکن است تعداد گویه‌ها زیاد باشند، این احتمال وجود دارد که در پاسخ‌ها سوگیری وجود داشته باشد. بسیاری از این پرسشنامه‌ها ممکن است پاسخ‌هایی را جمع‌آوری کنند که دیگران فکر می‌کنند باید درست باشد، علاوه بر این افراد ممکن است خویشتن‌گری کافی نداشته باشند و مسئولانه به گویه‌ها پاسخ ندهند. پیشنهاد می‌شود جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از روش‌های اندازه‌گیری دیگری مانند مصاحبه بالینی و روش تحقیقی کیفی که می‌تواند به مفهوم‌سازی بهتر متغیرها کمک کند، انجام شود. با توجه به اهمیت دوره حساس کودکی و تأثیرات ماندگار تجارب آسیب‌زا بر شکل‌گیری سبک‌های دلبستگی نایمن و تبعات بعدی آن در بزرگسالی همچون استفاده از راهبردهای مقابله‌ای ناکارآمد مانند استفاده آسیب‌زا از اینترنت جهت کنار آمدن با احساسات ناخوشایند ناشی از آسیب‌های دوران کودکی، نتایج این مطالعه می‌تواند در جهت آگاه‌سازی والدین از طریق برنامه‌های آموزشی تلویحات کاربردی به همراه باشد. در مجموع با توجه به یافته‌های این پژوهش، توجه بیش‌ازپیش به نقش آسیب‌های دوران کودکی، سبک‌های دلبستگی نایمن و سبک‌های مقابله‌ای ناکارآمد در افزایش گرایش به اعتیاد به اینترنت پیشنهاد می‌شود که این متغیرها از طریق آموزش‌های لازم در محیط‌های مدرسه‌ای و برنامه‌های تلویزیونی جهت پیشگیری از تبعات آن مورد توجه قرار گیرند. در نهایت از

25. Alavi SS, Maracy MR, Jannatifard F, Eslami M. The effect of psychiatric symptoms on the internet addiction disorder in Isfahan's University students. *Journal of research in medical sciences: the official journal of Isfahan University of Medical Sciences*. 2011 Jun;16(6):793. [Persian]
26. Bernstein DP, Fink L, Handelsman L, Foote J. Childhood trauma questionnaire. Assessment of family violence: A handbook for researchers and practitioners. 1998.
27. Aloba O, Opakunle T, Ogunrinu O. Childhood Trauma Questionnaire-Short Form (CTQ-SF): Dimensionality, validity, reliability and gender invariance among Nigerian adolescents. *Child abuse & neglect*. 2020 Mar 1; 101:104357.
28. Garrusi, B., & Nakhaee, N. Validity and reliability of a Persian version of the childhood trauma questionnaire. *Psychological Reports*, 2009, 104, 509-516.
29. Collins NL, Read SJ. Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of personality and social psychology*. 1990 Apr;58(4):644.
30. Najarian F. Effective Factors in FAD and its psychometric characteristics. Thesis for getting M.A in Psychology, Azad University of Roodehen; 1995. [Persian].
31. Endler NS, Parker J. Coping inventory for stressful situations. Multi-Health Systems Incorporated; 1990.
32. Shokri D, Kadiuor P, Daneshpour Z. The role of coping on Academic failure academic progress. *Psychological Studies*, 2007;11:249-57
33. Ostad Noroozi, M., & Zemestani, M. (2021). Comparative study of the relationship between childhood traumas with personality function and pathological traits in patients with borderline personality disorder and non-patient group. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*, 7(6), 85-99.
34. Khosroabadi, JB, Hashemi Nosratabadi, T. The relationship of attachment styles, coping strategies, and mental health in internet addiction, *Developmental Psychology*, 2021, 8(30); 177-188.
12. Tang H, Li Y, Dong W, Guo X, Wu S, Chen C, Lu G. The relationship between childhood trauma and internet addiction in adolescents: A meta-analysis. *Journal of Behavioral Addictions*. 2024 Feb 9.
13. Eichenberg C, Schott M, Schroiff A. Comparison of students with and without problematic smartphone use in light of attachment style. *Frontiers in psychiatry*. 2019:681.
14. Zemestani M, Niakan F, Shafeizadeh K, Griffiths MD. The relationship between psychobiological dimensions of personality and internet gaming disorder: The role of positive and negative affects. *Current Psychology*. 2021 May 10:1-0.
15. Sung Y, Nam TH, Hwang MH. Attachment style, stressful events, and Internet gaming addiction in Korean university students. *Personality and Individual Differences*. 2020 Feb 1;154:109724.
16. Hua Y, Wang W, Shi J, Wang H, Xu K, Shi G, Guo L, Lu C. Childhood trauma and internet addiction among Chinese adolescents: The mediating role of coping styles. *Current Psychology*. 2023 Jul;42(19):16507-17.
17. Schneider LA, King DL, Delfabbro PH. Maladaptive coping styles in adolescents with internet gaming disorder symptoms. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 2018 Aug;16:905-16.
18. Sun J, Liu Q, Yu S. Child neglect, psychological abuse and smartphone addiction among Chinese adolescents: The roles of emotional intelligence and coping style. *Computers in Human Behavior*. 2019 Jan 1;90:74-83.
19. Estevez A, Jauregui P, Lopez-Gonzalez H. Attachment and behavioral addictions in adolescents: The mediating and moderating role of coping strategies. *Scandinavian Journal of Psychology*. 2019 Aug;60(4):348-60.
20. Dong WL, Li YY, Zhang YM, Peng QW, Lu GL, Chen CR. Influence of childhood trauma on adolescent internet addiction: The mediating roles of loneliness and negative coping styles. *World Journal of Psychiatry*. 2023 Dec 12;13(12):1133.
21. Lin WH, Chiao C. Adverse childhood experience and young adult's problematic internet use: the role of hostility and loneliness. *Child Abuse & Neglect*. 2024 Mar 1;149:106624.
22. Poorolajal J, Ahmadpoor J, Mohammadi Y, Soltanian AR, Asghari SZ, Mazloumi E. Prevalence of problematic internet use disorder and associated risk factors and complications among Iranian university students: a national survey. *Health promotion perspectives*. 2019;9(3):207-213.
23. Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. (5th ed.). New York, NY: Guilford Press.
24. Young KS. Internet addiction test. Center for on-line addictions. 2009.